

Plenum

Tisdag 24.11.2020 kl. 14.00—19.03

3. Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2021 (RP 146/2020 rd)

Regeringens proposition RP 227/2020 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 3 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet.

För remissdebatten reserveras högst en timme. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

Debatt

14.02 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys vuoden 2021 talousarvioesityksen täydentämiseksi lisää määrärahoja noin miljardilla eurolla. Näistä keskeisimpiä ovat tulevaisuusinvestointiohjelman vuotta 21 koskeva täydennys 356 miljoonalla eurolla sekä maatalouden tulevaan EU-tuki-ohjelmakauteen liittyviin määrärahoihin osoitettava 106 miljoonaa euroa, joka on siis EU:sta tuleva raha, joka allokoidaan käyttöön kansallisen budjetin kautta.

Koronakriisin huolellinen hoito on keskeinen osa hallituksen talouspolitiikkaa. Merkittävä osa lisämäärärahoista osoitetaankin jälleen koronakriisistä seuraaviin menoihin. Nämä menot ovat kertaluonteisia ja väliaikaisia eivätkä siten lisää valtion pysyviä menoja. Näistä merkittävien on Finavian pääomitus 350 miljoonalla eurolla. Lisäksi hallituksen esitys sisältää reilun 56 miljoonan euron panostuksen yrittäjien työttömyysturvaoikeuden ja työttömyysturvan suojaosan korottamisen jatkamiseen maaliskuun 21 loppuun asti.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus toteuttaa vaalikauden aikana tulevaisuusinvestointiohjelman, joka tukee hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista sekä julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä. Nämäkin toimet ovat kertaluonteisia, eivätkä ne enää lisää valtion menoja vuonna 23. Toimet tullaan lisäksi rahoittamaan pääosin omaisuustuloilla siten, että ne eivät lisää myöskään valtionvelkaa.

Tulevaisuusinvestointiohjelmaa ei toteuteta muuttuneessa taloudellisessa tilanteessa alkuperäisessä muodossaan. Vuoden 21 talousarvioneuvottelun yhteydessä hallitus linjasi Suomen kestävä kasvun ohjelmasta, joka laaditaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Hallitus yhdistää EU-rahoituksen ja osan tulevaisuusinvestointien rahoituksesta rakenne- ja suhdannepoliittisesti vaikuttavaksi kokonaisuudeksi.

Arvoisa puhemies! Valtion nettolainanoton määräksi arvioidaan ensi vuonna 11,7 miljardia euroa. Velkaantumisen hillitsemiseksi vuonna 21 palataan noudattamaan menokehystä. Koska koronaviruksen hoito kuitenkin edellyttää panostuksia myös ensi vuonna, on

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

vielä vuonna 21 käytössä eräitä koronavirustilanteeseen liittyviä poikkeuksia kehityssään-
nöstä. Esimerkiksi koronaan liittyvät välittömät terveysturvallisuuden kustannukset kate-
taan täysimääräisesti kehityksen ulkopuolisina menoina. Lisäksi käytössä on hallitusohjel-
man mukainen 300 miljoonan euron lisätalousarviovaraus ja 500 miljoonan euron varaus
kertaluontoisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin meno-
tarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Kansantalouden ja julkisen talouden kannalta ensi vuoden talouspo-
litiikan onnistumisen keskeisin edellytys on kuitenkin onnistuminen koronaviruksen leviä-
misen estämisessä. Rokotteiden kehittämisestä on kuultu lupaavia uutisia. Väestön rokot-
taminen antaa taloudelle merkittävän kasvusysäyksen. Tähän kuluu kuitenkin vielä aikaa,
ja tällä välin pitää tehdä riittävät toimenpiteet, jotta tilanne saadaan pidettyä hallinnassa.
Olemme onnistuneet tähän asti hyvin, eikä ole mitään syytä siihen, ettemmekö onnistuisi
jatkossakin.

14.06 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä valtiovarainministeri ja ope-
tusministeri! Hyvät edustajakollegat ja muut paikalla olijat! Me odotimme tätä täydentä-
vää hallituksen esitystä oppositiossa erityisen suurella mielenkiinnolla. Me odotimme, että
hallitus olisi täydentänyt talousarvioesityksen suurimmat puutteet eli täydentänyt nämä
puuttuvat työllisyystoimet tähän hallituksen talousarvioesitykseen, mutta eihän niitä työl-
lisyystoimia vielääkään näy eikä kuulu.

Hallitus on sitoutunut turvaamaan suomalaisen hyvinvoinnin ja yritysten selviytymistä
kriisin yli mahdollisimman vähin inhimillisin ja taloudellisin vahingoin, ja tämä on hyvä ja
tärkeä periaate. Tuki näille toimille, joilla koronavirusta pystyttäisiin hoitamaan nimen-
omaan niin, että se olisi inhimillistä, me pystyisimme terveystilanteen pitämään hyvänä ja
myös pelastamaan ennen muuta suomalaisten ihmisten työpaikkoja yli tämän kriisin.

Tässä täydentävässä hallitus vielä jakaa miljardin lisää velkarahaa. Tämä lisää jäl-
leen valtion nettolainanottoa lähes miljardilla eurolla ensi vuonna. Kaikkiaan valtion net-
tolainanoton arvioidaan siis olevan ensi vuonna noin 11,7 miljardia euroa velkarahaa las-
temme ja lastenlastemme piikkiin. Tänä vuonnahan hallitus on jo ottanut velkaa lähes 20
miljardia. Valtionvelan määrän arvioidaan olevan ensi vuoden lopussa eli noin vuoden ku-
luttua 138 miljardia euroa.

Hallituksen aloittaessa valtionvelka oli 106 miljardia. Rinteen ja Marinin hallitukset
ovat siis kasvattaneet sitä pian jo 32 miljardilla eurolla. Ennätys, arvoisa puhemies, sekin.
Ja kyllä, näiden teidän toimienne suurin ongelma on se, että rahanjaon te kyllä osaatte mut-
ta ei teillä tunnu olevan minkäänlaista huolta siitä, mistä tämä raha saadaan. Työllisyystoi-
met loistavat poissaolollaan, ja velkaralli jatkuu.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö nosti esille huolensa holtittomasta velanhoidosta
Ilkka-Pohjalaisessa. Presidentti Niinistö totesi Ilkka-Pohjalaisen haastattelussa, että laino-
jen takaisinmaksu nähdään nykyajattelussa aiempaa vähemmän velvoittavana. Presidentin
mukaan tällä hetkellä leviää talousoppi, jonka mukaan keskuspankit voivat luoda valtavia
määriä rahaa, eikä tämän rahan takaisinmaksua pidetä ongelmana tai välttämättä ylipää-
tään edes tarpeellisenä. Tasavallan presidentti huomautti, että tyhjistä luotu raha tarkoittaa
aina lainaa jossakin muualla. Hän oli huolissaan ajatuksesta, että rahaa voitaisiin painaa lo-
puttomasti ilman talousvastinetta.

Tässä täydentävässä esityksessä on tulevaisuusinvestointeja. Itse ihmettelen sitä, että
esimerkiksi huoli ammatillisen koulutuksen kysymyksistä sysätään eteenpäin sillä, että

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

tehdään panostuksia vain pieneksi hetkeksi: palkataan opettajia, ohjaajia, opetuksen tukihenkilöstöä ja tuntiopettajia mutta ei pysyvästi, vaikka tarpeet ovat pysyviä, vaan väliaikaisesti. Pitää kysyä, onko tarve vain lyhytaikainen, kun määräaikaista virkoja perustetaan vain tämän oman vaalikauden ajaksi.

Tässä täydentävässä esityksessä myös esitetään kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen 25 miljoonaa, luonnonsuojeluun 25,5 miljoonaa euroa mutta ei löytynyt Pidä Saaristo Siistinä -alushankintaan heidän kaipaamaansa ja heille jo lähes luvattua 500 000 euron määrärahaa. Eikö, arvoisa hallitus, tästä luonnonsuojeluun menneestä kokonaisuudesta olisi voinut korvamerkitä tämän rahan Pidä Saaristo Siistinä -alushankintaan? He tekevät äärimmäisen arvokasta työtä, ja kun tänään ollaan oltu huolissaan siitä, onhan vielä hallituspuolueiden kansanedustajille jaettavaksi joululahjarahoja, niin vetoan, että osoittakaa nyt tämä raha edes sieltä, niin että tämä tärkeä alus saadaan pitämään meidän rannikkoseutua mutta myös Saimaan aluetta siistinä.

Myös rakennemuutoksiin tässä esitetään rahaa — se on hyvä asia — myös työttömyysturvalainsäädännön väliaikaista poikkeusta ehdotetaan jatkettavaksi, ja myönteisenä pidän myös yrittäjien työttömyysturva-oikeuden ja työttömyysturvan suojaosan korottamisen jatkamista. Kiitosta annan, arvoisa puhemies, myös siitä, että yksityisessä terveydenhuollossa tehdyistä covid-19-testeistä maksettavaa Kela-korvausta ehdotetaan korotettavaksi ja jatkettavaksi.

Myönteistä on myös se, että kokoomuksen esille nostamat huolet maakuntalentokenttien yhteyksistä otetaan nyt lopulta vakavasti. Me äänestimme niistä täällä salissa jo aiemmin. Silloin hallituspuolueilta ei löytynyt ymmärrystä näiden maakuntalentokenttien tualle tilanteelle, [Välihuutoja keskustan ryhmästä] mutta annetaan kiitosta, että parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Nyt tähän tukemiseen ehdotetaan 11,5 miljoonaa.

Pidän myös hyvänä sitä, että tuomioistuinasioiden ruuhkanpurkua varten ehdotetaan tuomioistuimille ja oikeusaputoimille ja Syyttäjälaitokselle hieman lisämäärärahoja. Nämä ovat tärkeitä kuten myös Rikosseuraamuslaitokselle tuleva määräraha.

Arvoisa puhemies! Muutama muu huomio vielä. Haluan myös antaa kiitosta siitä — sillä silloin, kun aihetta kiitokseen on, sitä pitää antaa — että esimerkiksi positiivisen luottorekisterin toteuttamismenoihin ehdotetaan määrärahaa. Se on tärkeä toimi meidän suomalaisten ihmisten näkökulmasta. Sitten nämä toimet, joita esimerkiksi poliisiin ja Rajavartiolaitoksen kohdalla tehdään, nämä määrärahalisäykset menevät nyt kaikki seiniin. Kyllä meillä kaivattaisiin ennen muuta lisää tekeviä miehiä, tekeviä naisia niin poliisiin kuin Rajavartiolaitokselle, ja toivoisin, että hallitus ottaisi tämän lupauksen vakavasti, että tuo poliisien määrä nostetaan sinne, mistä ennen vaaleja myös hallituspuolueet puhuivat.

Arvoisa puhemies! Työllisyystoimet valitettavasti loistavat poissaolollaan tästä täydentävästä esityksestä, eli tärkeintä täydennystä [Puhemies: Aika!] ei tähän esitykseen tule.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Muistakaa maski.

14.13 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Täytyy ensin todeta edustaja Heinoselle, että luemme kohan me samaa paperia, samaa esitystä, sen verran erilainen oli näkökulmasi — vaikka toki arvostan sitä, että kiiteltävääkin ja kiitostakin esityksestä välittyi.

Mutta asiaan, arvoisa puhemies. Suurella osalla koululaisista ja opiskelijoista menee hyvin. Samalla kuitenkin kantautuu viestiä, että kaikki eivät pysy mukana. Opiskelijoiden kirjoitustaidoissa on puutteita, samoin lukutaidossa. Monelle nuorelle päihteet ovat iso on-

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

gelma. Arjessa moni opettaja taistelee sen kanssa, miten saisivat oppilaat tulemaan kouluun. Muun muassa tähän ongelmaan puututaan hallituksen esityksessä. Ammatillisen koulutuksen opettajien, ohjaajien ja opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen sekä tuntiopettajien opetustuntimäärän vahvistamiseen esitetään lisättäväksi 80 miljoonaa euroa. [Timo Heinonen: Määräaikaisia virkoja!] Etsivän nuorisotyön laajentaminen, lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma sekä monet muut lasten ja nuorten parempaan tulevaisuuteen tähtäävät hankkeet saavat paljon kaivattua ja toivottua rahoitusta tässä täydentävässä talousarvioesityksessä.

Uskon myös edustaja Heinosen arvostavan sitä, että Liikkuva koulu -ohjelman laajentamiseen ja poikkihallinnolliseen liikkumishjelmaan kiinnitetään 5 miljoonaa euroa — äärimmäisen tärkeä toimi. Tiedämme jokainen liikunnan merkityksen aivan keskeisenä hyvinvointielementtinä. [Timo Heinonen: Kyllä!]

Samoin yleisten kirjastojen toiminnan vahvistamiseen osoitetaan miljoona euroa. Kannustetaan siis kansaa lukemaan vahvistamalla kirjastoja, tukemalla kirjastoja.

Arvoisa puhemies! Pidän näitä merkittävänä tulevaisuustekoina. Hallitus toimii tässä kyllä elämän pulssilla.

Hallitus myös jatkaa modernia aluepolitiikkaa, missä elämisen edellytyksiä kannatellaan kaikkialla Suomessa. Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen ladataan 52 miljoonaa euroa. Hallitus siis jatkaa sitä, mistä koulutuskentältä on välittynyt kiitosta: katseet yltävät Helsingistä kohti maakuntia. Tämä hallitus on maakuntien Suomen hallitus. Tiedämme myös, jokainen, että maaseutujen Suomessa tiet ja niiden kunto ovat elintärkeitä. Siksi yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen esitetään 17 miljoonaa euroa lisää, mikä on lisäpotti aikaisemmin myönnettyihin 13 miljoonaan euroon nähden, eli kokonaispotti on 30 miljoonaa. Sivumennen sanottuna myös todettakoon, että vuonna 2015 yksityisteihin oli 5 miljoonaa euroa. Tuo oli muuten viimeinen Stubbin hallituksen tekemä budjetti. Voi siis sanoa, että ensi vuonna valtion budjetissa yksityisteihin on kuusinkertainen määrä verrattuna Stubbin hallituksen testamenttiin. Kehitys siis kehittyy.

Puhemies! Koko maailmassa on nyt meneillään vakava terveys- ja talouskriisi. Elvyttävälle talouspolitiikalle on vielä ensi vuonnakin tarvetta, jotta yrityksiä, kotitalouksia ja kuntia ei ajeta entistä syvempään ahdinkoon. Suomi kestää kyllä hetkellisen velkaantumisen, kunhan pidetään huoli siitä, että talous saadaan toipumaan ja julkisen talouden kestävyys varmistetaan uudistuksilla, kuten luomalla edellytyksiä työllisyyden vahvistamiselle. Ja niin hallitus myöskin tekee.

Puhemies! Toisen aallon myötä koronatilanne on taas pahenemassa Suomessa. Olemme kuitenkin saaneet myös lupaavia uutisia koronarokotteista. Valo siis pilkahtelee tunnelin päässä, ja tie ulos tästä kriisistä alkaa hahmottua. Niin sen on myös oltava, toivon tie ei saa hautautua. Kansalle paasataan aivan riittävästi synkeän maailman sanomaa, joka ei kannu mihinkään. Ongelmia meistä jokainen osaa luetella. Haluamme koronan väistyessä päästä mahdollisimman nopeasti mukaan uuteen kasvuun. Tästä syystä meidän on ihmisten ja yritysten tukemisen lisäksi uskallettava myös investoida tulevaan, siis tehdä tulevaa.

Puhemies! Pidän tätä hallituksen esitystä mallikelpoisena tulevaisuusinvestointina, sellaisena, joka poikii hyvinvointia, korjaa investointivelkaa ja sysää Suomea nousuun. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Näyttää olevan tarvetta jonkun näköiseen debattiin. Olkaa hyvä. Ne, jotka haluavat osallistua debattiin, painavat V-painiketta omalta paikaltaan.

14.20 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä äskeinen puheenvuoro oli erittäin hyvä. Siinä tuotiin esiin se, että tämä talouspoliittinen linja, mikä hallituksella on, on ollut oikea, oikea-aikainen ja saanut hyviä tuloksia Euroopan laajuisesti vertaillen, ja nimenomaan korostettiin myös sitä, että nyt on elvyttämisen aika. Nyt panostetaan työpaikkoihin, koulutukseen, lasten ja vanhusten palveluihin, ja hyvä inhimillinen linja tässä on koko ajan läsnä — terveys edellä, luonnollisesti.

Puhemies! Sen verran palaisin tuohon aiempaan: Edustaja Heinosen puheenvuoroa kokoomuksesta sentään kovasti ihmettelin, nimittäin jälleen kerran näin siinä varsin kummallisen rakenteen. Ensin kauhistellaan velkaa, sitten luetellaan paljon menoja, mitä pitäisi lisätä. Muistamme myös, että kokoomus esitti viime jouluna miljardin lisämenoja, ja sitten tiedämme, että kokoomus on esittänyt verovaateensa, miljardi veronkevennyksiä, joista 300 miljoonaa menee kaikkein hyvätuloisimmille. [Puhemies: Aika!] Miten meillä tähän yhtälöön on varaa, kokoomus?

14.21 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen on taitava tuossa asioiden väärin ymmärtämisessä. Totta kai me kokoomuksessa olemme huolissamme siitä, että maamme velkaantuu rajulla tavalla, mutta ennen muuta me olemme huolissamme siitä, että niitä työllisyystoimia ei ole. Teidän aikananne, arvoisat sosiaalidemokraatit, ollaan menty takapakkia teidän toimillanne näissä työllisyyskysymyksissä. Te ette pysty tekemään toimia, joilla tulevaisuuden rahoituspohjaa vahvistettaisiin, ja tämä on se huoli.

Te tulette, arvoisa edustaja Viitanen ja vasemmistohallitus, näkemään vastuullisen vaihtoehdon. Kokoomus esittelee ensi viikon tiistaina vaihtoehtobudjetin, jossa otetaan vähemmän velkaa, luodaan suomalaisille työtä ja luottamusta tulevaisuuteen ja tehdään vielä nämä ammatillisen koulutuksen opettajapaikat — pysyvästi. Emme niin, että me annamme kahdeksi, kolmeksi vuodeksi määräaikaisia opettajia, vaan me haluamme ne pysyviksi, [Puhemies koputtaa] sillä ne haasteetkin ovat pysyviä.

14.22 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Säästetään vaihtoehtobudjettikeskustelu ensi viikolle, mutta näyttää olevan niin, että silloin, kun kokoomus on hallituksessa, rahaa ei ole ja koulutuksesta leikataan miljarditolkulla, mutta heti, kun kokoomus siirtyy oppositioon, sinne yhtäkkiä sitä rahaa alkaakin löytyä, ja samaan aikaan ollaan huolissaan velkaantumisesta ja samaan aikaan ollaan valmiita ohjaamaan miljardin euron veronkevennyksiä, joista suurin osa kaikkein hyvätuloisimmille suomalaisille. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!]

Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että hallitus tuo tämän täydentävän: erityisesti Finavian pääomittaminen tässä tilanteessa on tärkeää, koska pitää nähdä silta yli tämän koronakriisin. Ja sitten täytyy katsoa vielä, kun oppositio jatkuvasti kritisoi hallituksen taloustoimia, mikä on se vertailu, missä Suomi menee. Tämän vuoden taloudellinen suoritus on euroalueella Suomella kolmanneksi paras — kolmanneksi paras — ja se johtuu siitä, että olemme onnistuneet tähän mennessä tätä korona torjumaan ja samaan aikaan tukemaan taloutta. Arvoisa kokoomus, onko tätä niin vaikea myöntää?

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

14.23 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitän huomiota tuohon edustaja Heinosen puheenvuoroon, jossa hän toteaa meidän monen kokoomuslaisen suulla, että työllisyystoimet puuttuvat tästä lisätalousarviosta. Itse ajattelen niin, että en enää edes odottanut, että siellä olisi työllisyystoimia, koska siellähän niitä ei ole viime aikoina esiintynyt, eli eräällä tavalla olen jo menettänyt toivoni sen suhteen, että niitä tämän vuoden puolella enää edes esitettäisiin. [Aki Lindén: Ei kannata menettää toivoa!]

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä, kun vielä elämme tätä koronan toista aaltoa, kenties tärkein työllisyystoimenpide on se, että pidämme kiinni niistä työpaikoista, jotka ennen koronaa olivat terveellä pohjalla mutta esimerkiksi julkisoikeudellisten toimien takia ovat nyt joutuneet ahdinkoon. Arvoisa puhemies, kysyisin valtiovarainministeri Vanhaselta: miten tämä koronatukiasia, kun siellä on yrityksiä, joiden liikevaihto on pudonnut 80—90 prosenttia verrattuna viimevuotiseen — miten aiotte huomioida erityisellä tavalla nämä alat? Siellä on muun muassa tapahtuma-ala, [Puhemies: Aika!] messuala, urheilutapahtumat ja niin edelleen.

14.24 Hilkka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinoselle toteaisin tässä kohtaa, että työllisyystoimet ovat muutakin kuin sosiaaliturvalaikkauksia. Näin sen itse näen.

Mistä Suomen pärjäämisessä ja kasvussa on pohjimmiltaan kyse? Nähdäkseni pohjimmiltaan väestöpolitiikasta ja osaamisesta, sen jälkeen sujuvasta liikenteestä, tuottavuudesta ja taloudesta. On totta, että täällä lisätalousarviossa on runsaasti investointeja. Suurin osa niistä tulee aivan tarpeeseen ja kriittiseen tarpeeseen. Siellä on sellaisia investointeja, jotka ovat jääneet menneiltä vuosilta tekemättä ja jotka ovat kriittisiä Suomen kilpailukyvyyn kannalta. Esimerkiksi ensi vuonna valtion budjetissa on yksityisteihin kuusinkertainen määrä rahaa kuin kokoomuksen valtavuosina, jos nostan yhden esiin.

Olen erityisen ylpeä koulutuksen resursseista, muun muassa lapsi- ja perhepalvelun muutosohjelmaan varatuista resursseista sekä ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaavan henkilökunnan lisätyistä resursseista.

14.26 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käydään läpi Suomen talousarviota, mutta totta kai huolta nousee, kun katsoo, että täällä 50 miljoonaa laitetaan kehitysmaiden sopeutumiseen ilmastonmuutokseen. Kyllä se aika iso raha on laittaa semmoiseen tarkoitukseen. Tuntuu, että näilläkin rahoilla ei ole oikein vaikuttavuusarvioita, että mitä näillä rahoilla oikein saadaan. Tavallaan Suomen kilpailukykyhän meidän pitäisi nyt tukea, Suomen pärjäämistä. Jotenkin tuntuu, että ennen aikaan oli vallalla semmoinen sanonta, että oma maa mansikka, muu maa mustikka, mutta hallitus on kääntänyt tämän pälaelleen: oma maa mustikka, muu maa mansikka.

14.26 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että edustaja Heinonen löysi alun puheenvuorossaan myös paljon kiitettävää, ja yksi asia, johon hän kiinnitti ansiokkaasti huomiota, on positiivinen luottorekisteri, johon todella nyt varataan määräraha sen valmistelun eteenpäinviemiseksi. Tämä on erittäin tärkeä asia, koska samalla saadaan vietyä eteenpäin monia muita ylivelkaantuneiden asemaa helpottavia uudistuksia. Tulevan kevään aikana toivottavasti saammekin tähän saliin käsittelyyn esimerkiksi maksuhäiriömerkintöjen säilyttämistä koskevan lakiuudistuksen, mutta se on jo syytä erottaa tästä positiivisen luottorekisterin valmistelusta. — Kiitos, puheenjohtaja.

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

14.27 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ensi vuoden talousarvion lisäys jatkaa hallituksen linjaa, jossa valitettavasti velkaantuminen on se elementti, millä tulevaisuuteen varaudutaan. Valitettavasti tässä lisätalousarviossa ei ollut näitä työllisyystoimenpiteitä, joihin täällä jo kollegat viittasivat. Kristillisdemokraatit ensimmäisenä oppositiopuolueena huomenna julkaisee oman vaihtoehtobudjettinsa, jossa meillä on merkittävänä osana sitä oma työllisyyspakettimme. Mutta näistä käymme sitten keskustelua myöhemmin täällä eduskunnassa.

Olisin halunnut valtiovarainministeri Vanhaselta kysyä, kun esittelypuheenvuorossanne kerroitte tulevaisuusinvestointien toisen vaiheen rahoituksesta, että tämä ei toteudu sellaisenaan vaan nyt odotetaan elpymispakettia ja siihen yhdistämistä, miten tämä käytännössä tapahtuu — siis millä tavalla nyt sovitetaan yhteen [Puhemies koputtaa] näitä erilaisia maakunnista nousevia isoja toiveita ja toisaalta sitä, mitä hallitusohjelmaan on kirjattu. [Puhemies: Aika!] Elikkä miten tämä asia lähtee yhdistymään?

14.28 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! On selvää, että ensi vuoden budjetti tulee olemaan raskaasti alijäämäinen, mutta yhtä selvää on se, minkä edustaja Lindtman nosti esille, että Suomi on eurooppalaisessa vertailussa kuitenkin pärjännyt äärimmäisen hyvin. Ja se puolestaan on suoraan pelastanut työpaikkoja, luonut työllisyyttä suhteessa pahempaan skenaarioon.

Tänä vuonna tehdään isoa alijäämää, 20 miljardia. Se on merkittävä summa, mutta me tiedämme myöskin, että kun otetaan huomioon ne esitykset, jotka tässä salissa on opposition suunnasta tullut tehtyä, niin ne menolisäykset mukaan lukien [Timo Heinonen: Entä tulolisäykset!] ja ne tulonmenetykset mukaan lukien heidän vaihtoehtonsa olisi ollut vielä raskaammin tappiollinen. Eli pitää muistaa, mitä on sanonut. Nyt, kun esitätte omat vaihtoehtobudjettinne, otamme ne tietenkin mielenkiinnolla vastaan, [Puhemies koputtaa] mutta odotamme myöskin, että seisotte [Puhemies: Aika!] niitten linjauksien takana myöskin tulevaisuuden äänestyksissä, ettette puhu yhtä ja sitten kuukauden kuluttua toista.

14.30 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä neljäs lisätalousarviobudjetti on valtavan kokoinen, melkein miljardi euroa, ja tämän pitäisi olla lisätalousarviobudjetti — normaaliin budjettiin lisänä jotain pientä. Sitä se ei ole. Tästä lisätalousarviosta puuttuu, niin kuin täällä on noussutkin esiin, ne toimet, millä saadaan valtiolle lisää tuloja, ja työllisyystoimet, millä pystytään tämä yhteiskunta pitämään vireänä ja saamaan lisää tuloja ja yrityksiä tänne.

Täällä on nostettu esiin opetusta ja koulutusta — näitä tilapäisiä rahoja, mitä sinne ollaan antamassa. Älkää puhuko siitä, että saadaan opettajia: he ovat määräaikaista. Toki he ovat opettajia, mutta he ovat määräaikaista opettajia. Heidän työsuhteensa ilmeisesti sitten loppuu, kun tämä rahoitus loppuu. Ei ole oikein näitä opettajia kohtaan ja opetusalaan kohtaan antaa tällaisia tilapäisiä porkkanoita, [Puhemies koputtaa] jotka sitten viedään käsistä.

14.31 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosta ei ole suotta...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiljunen, maski pidetään naamalla puhuttaessa siellä.

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

Minä en pysty puhumaan tuon kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten tullaan tänne.

Kiitoksia. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosta ei suotta ole kiitetty taitavasta retoriikasta. Sitä hänellä epäilemättä on, ja se saattaa joskus hämätäkin joitakin. Edustaja Kivisaari täällä jo totesi, että luemme kohan me samaa paperia, ja nyt, arvoisa puhemies, minä lukisin: Tulevaisuusinvestointeihin tässä lisätalousarviossa osoitetaan 350 miljoonaa euroa, joista menee osaamiseen ja koulutukseen 145 miljoonaa, työllisyyteen ja aluekehitykseen 43 miljoonaa ja kehitys yhteistyöhön ja viennin edistämiseen 65 miljoonaa. Finaviaa avitetaan 350 miljoonalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Kun minä en näitä lukuja oikein ymmärrä, niin kysyn ministeriltä, joka on täällä paikalla: onko tällä listauksella, joka tässä nähtiin, työllisyysvaikutuksia Suomessa vai ei?

14.32 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos nykyiset oppositiopuolueet olisivat hallituksessa — tai toisinpäin — epäilenpä, että nämä lisätalousarviot olisivat suunnilleen samaa luokkaa. [Pia Viitanen: Heinonen ei epäile!] Tai isossa kuvassa varmasti olisimme velkaantuneet saman verran.

Mutta silti se iso kuva, että Suomi tällä hetkellä velkaantuu rajummin kuin muut Pohjoismaat, on fakta. Ja yksi selittävä tekijä on se, että muissa Pohjoismaissa työllisyysaste on selkeästi korkeampi. Sen takia me olemme puhuneet täällä paljon niistä työllisyystoimista, ja toivoisinkin, että hallitus katsoisi nyt tätä isoa kuvaa — mikä on meidän keskivälin suunnitelmamme, mikä on meidän pitkän aikavälin suunnitelmamme — koska nyt me olemme aika lailla kyllä hallitsemattomalla tiellä. Toivoisinkin, että valtiovarainministeri ja hallitus rupeaisivat pikku hiljaa tätä exit-suunnitelmaa vakavasti pohtimaan, koska kohta sen aika on.

14.33 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kuunteli edustaja Heinosen ja edustaja Kivisaaren puheita, niin kyllähän siinä tuli ideologinenkin ero hyvin huomattavasti. Edustaja Kivisaari totesi hyvin, että tässä katsotaan tulevaisuuteen ja myöskin panostetaan elvyttämiseen tässä vaikeassakin tilanteessa — erittäin hyvä asia. Ja nämä tulevaisuusinvestoinnit, mitä on tullut tässäkin keskustelussa esille, ovat nimenomaan katse pitkälle tulevaisuuteen. Niitä tarvitaan. Niiden kautta saadaan myöskin työllisyyttä parannettua. Panostukset lapsiin ja nuoriin ja koulutukseen — omasta mielestäni ne ovat erittäin tärkeitä. Ihmettelen, että opposition puolelta, etenkin kokoomuksesta, kritisoidaan näitä. Samoin panostukset maakuntakenttien lentoyhteyksien tukemiseen, yksityisteihin [Timo Heinosen välihuuto] ja kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen — erittäin hyviä asioita kaikki, ja näillä asioilla myöskin parannetaan työllisyyttä.

14.34 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Timo Heinosen välihuuto — Ari Torniainen välihuuto] — Jos täällä puheenvuoron saa nyt, niin katsoin näitä keltaisia kirjoja, ja en tiedä, onko hallitus ollut oikeilla linjoilla tai väärillä linjoilla, mutta kun on edellisen vuoden talousarvioesitys 2020 ja talousarvioesitys 2021, niin niissä on eroa 6,5 miljardia. Kysyisin valtiovarainministeriltä: tekeekö joku selvityksen, mitkä

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

rahat — kun 6,5 miljardia on ero — oikeasti ovat menneet koronan hoitoon ja mitkä ovat menneet sitten niihin tarpeisiin, mitä kullakin hallituspuolueella hetken koittaessa tietenkin tulee esille?

Ajattelin pikkuasiaa, minkä Heinonen nosti esille, että luonnonsuojeluun menee taas rahaa 25 miljoonaa. Sinne menee niin paljon rahaa, että minä epäilen, että Metsähallituksen luontopalveluilla ei ole niin paljon henkilökuntaa, että he pystyisivät käsittelemään näitä rahoja, mutta Eräpalvelut on rahanpuutteessa, eli vähän tasapainoa pitäisi näissä esityksissä olla.

14.35 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työelämä on muutoksessa, ja muutoksesta selvitään koulutuksen avulla. Siksi jatkuvan oppimisen vahvistamiseen ehdotetaan 40 miljoonaa euroa lisäystä, ja tämä on kyllä mitä parhain työllisyystoimi. Myöskin osatyökykyisten työkykyohjelman toteuttamiseen ehdotetaan lisää rahoitusta, ja tämäkin on työllisyystoimi mitä ilmeisimmin.

Meillä on työelämässä paljon työhyvinvoinnin ongelmia ja uupumisesta johtuvia sairauksia ja myöskin ennenaikaisia eläkkeelle siirtymisiä. Tähän meillä ei ole yhteiskuntana varaa, ja siksi työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelmalle ehdotettu lisärahoitus on erittäin tarpeellinen, ja tätä asiaa palvelee myös Toimiva kuntoutus sosiaali- ja terveydenhuollossa -hankkeelle ehdotettu lisämääräraha eli 4 miljoonaa euroa. Kaikki nämä lisäävät myöskin työllisyyttä.

14.36 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä täydentävällä talousarviolla vauhditetaan hallituksen tulevaisuusinvestointeja yli 350 miljoonalla eurolla. Ne ovat erityisen tärkeitä koronasta elpymässä ja osana elpymispakettia, ja kuten täällä on todettu, niillä on myös työllisyysvaikutuksia.

Osaamisen kehittäminen ja ihmisistä huolehtiminen on erityisen tärkeää nyt, kun maailma muuttuu vauhdilla ja uudelleen kouluttautumisen tarve on suuri. Siksi tuemme koulutusta eri koulutusasteilla ja muun muassa jatkuvaa oppimista 40 miljoonalla eurolla.

Ja kyllä, tällä täydentävällä talousarviolla Suomi kantaa myös globaalia vastuuta. Kehitysyhteistyöhön osoitetaan 50 miljoonaa euroa. Tällä rahalla edistetään ihmisoikeuksien toteutumista esimerkiksi tyttöjen ja naisten oikeuksia parantamalla sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen parantamista kehittyvissä maissa, ja tämä on tärkeää myös silloin, kun meillä on haasteita, koska kokonaisuus on olennainen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä edustaja Hoskoselle vastauspuheenvuoron, ja sen jälkeen ministeri Vanhanen.

14.37 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskustelu tästä talousarvion täydentämisestä on saanut hieman kummallisia ulottuvuuksia. Realiteetti on kuitenkin se, että meidän tässä talossa on pidettävä huoli siitä, että Suomi-laiva menee koko ajan eteenpäin poikkeuksellisen vaikeissa olosuhteissa.

Kuten tiedämme, tällä hetkellä lääketieteen puolelta ja tieteen puolelta tulee meille koko ajan viestiä, että nämä rokotekampanjat etenevät ja siellä ovat ensimmäiset tulokset jo myyntiin — ne saavat myyntiluvan lähiaikoina, ilmeisesti tämän vuoden puolella. Kun pääsemme sinne asti — se on ihan varma, että pääsemme sinne asti, että rokotekampanjat

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

maailmalla lähtevät liikkeelle ja pystytään tätä tautia hallitsemaan — niin siinä vaiheessa meillä pitää olla toimiva koneisto tässä maassa.

Jos me ajamme Suomen alas tässä välivaiheessa, niin sen käyntiin saaminen myöhemmin on jopa mahdotonta. Nyt pitää toimia. Se on totta, että kipeitä päätöksiä tehdään, mutta nyt on toimittava niin, että katsomme vähän pidemmällä tähtäimellä eteenpäin niin, että korona-aikakin loppuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

14.39 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Näiden tulevaisuusinvestointienhan piti olla tietysti ensi vuoden varsinaisessa budjettiesityksessä jo syksyn alussa, mutta kun kesällä nähtiin se, että ensi vuodelle tarvitaan jostain kehykseen tilaa sekä kuntien vaikeutuneen tilanteen tukemiseen että Veikkauksen tulojen heikennyttä, niin hallituksessa päädyttiin siihen, että vaikka kaikki tulevaisuusinvestoinnit olivat tärkeitä ja olisivat olleet kehityksen kannalta tarpeellisia, niin niistä otettiin merkittävä summa, joka voitiin osoittaa kunnille ja Veikkauksen järjestöille. Jäljelle jäänyttä tulevaisuuspakettia jouduttiin valmistelevaan uudelleen, se tulee siksi vasta tässä täydentävässä esityksessä aivan vuoden lopussa.

Moni kysyjä kyseli työllisyystoimien perään. Hallituksella ei ollut missään vaiheessa valmisteilla sitä, että tässä täydentävässä esityksessä, sen yhteydessä, tulisi työllisyystoimia. Useimmilla työllisyystoimilla, joita odotetaan, saattaa olla kytkentä lainsäädäntöön. Ja kyllä, jos budjettiriihen yhteydessä tehdään päätöksiä, ne täytyy yhteensovittaa myös lainsäädännön aikataulujen kanssa. Sen takia se, jos oppositiolla oli ajatus, että tässä täydentävässä esityksessä nyt tulisi työllisyystoimia, oli kyllä väärä odotus. [Ben Zyskowitz: Niitä odotellessa!] En tiedä, mistä se oli syntynyt, ei ainakaan hallituksen piiristä.

Edustaja Kauma kysyi yritysten tuesta. Kevään ja alkukesän kokemusten pohjalta kustannustukea valmistellaan niin, että se on toimialariippumaton. Samanlaisilla kriteereillä yritykset voivat sitä saada, ja siinä ei ole eritelty niitä monia, monia eri yritystahoja, jotka vaihtelevalla tavalla ovat menettäneet liikevaihtoaan. [Puhemies koputtaa] Tämä on ollut se valmistelun lähtökohta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Andersson, 2 minuuttia.

14.41 Opetusministeri Li Andersson: Arvoisa puhemies! Monissa puheenvuoroissa on nostettu esille koulutukseen ja osaamiseen tehtävät panostukset, jotka tosiaan ovat merkittävä osa näistä tulevaisuusinvestoinneista, jotka nyt tähän täydentävään esitykseen tuotiin. Liittyen hallituksen koulutuspanostusten määräaikaaisuuteen ja pysyvyyteen voi todeta, että tehdään siis sekä—että. Niille on tarvetta myöskin siksi, koska meidän koulutusjärjestelmässä on aikamoinen rahoitusvaje hyvin monilla koulutusasteilla johtuen edellisten vaalikausien yhteydessä tehdyistä säästöpäätöksistä. Pysyvää lisämäärärahaa tuovat muun muassa oppivelvollisuuden laajentaminen, oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen, indeksikorotuksen tekeminen täysimääräisesti koko vaalikauden ajan, korkeakoulujen perusrahoituksen vahvistaminen, lukiodien perusrahoituksen vahvistaminen sekä kaikki ne pysyvät panostukset, mitä on tehty varhaiskasvatukseen. Tämän lisäksi koulutusta kehitetään ja vahvistetaan myöskin tulevaisuusinvestoinneilla, jotka ammatillisella puolella kohdistetaan opettajien ja ohjaajien lisäpalkkaamiseen tai jo palkkalistoilla olevien tuntiopet-

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

tajien tuntimäärän kasvattamiseen, eli tämä ei edellytä myöskään sitä, että palkataan uutta henkilöstöä.

Haluan myöskin itse painottaa sitä, että Suomen kaltaisessa maassa osaaminen ja koulutus ovat mitä suurimmassa määrin työllisyyspolitiikkaa. 40 miljoonaa näistä panostuksista kohdistetaan suoraan jatkuvaan oppimiseen. Siellä on kohderymänä erityisesti ikääntyneet, heikot perustaidot omaavat työikäiset aikuiset eli juuri se kohderyhmä, joka meidän pitäisikin pystyä tavoittamaan meidän työllisyyspolitiikan yhtenä osana ja joiden kohdalla tämä osaamistason nostaminen on äärimmäisen tärkeää heidän työllistymismahdollisuuksiensa parantamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten siirrytään puhujalistalle.

14.43 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Todellakin, niin kuin tuossa debattipuheen-vuorossa jo totesin, tämä hallituksen esitys jatkaa tätä tuttua linjaa, eli lisää velkaan-numme kansakuntana. Toki ymmärrän sen, että varmaan tässä salissa meillä on yhteinen näkökulma siihen, että hetkellinen velkaantuminen on ymmärrettävää tämän koronakriisin takia, mutta hallituksella ei ole esittää meille näkymää, missä vaiheessa velkaantuminen on tarkoitus taittaa, ja ehkä kaikkein vakavinta on se, että meille ei ole näitä työllisyystoimenpiteitä esitetty muuta kuin mitä tuossa budjettiriihen yhteydessä todettiin, että sinne vuoden 2030 loppuun mennessä sitten muutamia vaatimattomia työllisyystoimenpiteitä tuotiin listauksenomaisesti esille. Siinä mielessä tämän salin opposition huoli on yhteinen, että millä tavalla me pystymme tästä tilanteesta jatkossa pääsemään eteenpäin, jotta tulevilla sukupolvilla ei olisi kammottava velkataakka niskassaan.

Täällä lisälistassa ensi vuoden budjettiin on sinällänsä ihan kannatettavia asioita, kuten koronavirustilanteeseen liittyvät muutokset. En usko, että niihin täällä juuri kellään on mitään vastaansanomista. Ymmärrämme Finavian pääomittamisen, ymmärrämme maakuntien lentoyhteyksien tukemisen ja erityisesti Kela-korvausten nostamisen yksityisessä terveydenhuollossa tehdyistä covid-testeistä. Nämä ovat kaikki tärkeitä ja tarpeellisia, mutta tällaisen lisäyksen yhteydessä todellakin ihmetyttää, onko nyt ollut aivan välttämätöntä tehdä sen tyyppisiä lisäyksiä, joita yleensä näemme kyllä lähinnä siellä varsinaisen budjetin puolella. Elikkä täällä on esimerkiksi näitä luonnonsuojelualueitten rahoituksia tai kävelyn ja pyöräilyn edistämisen 25 miljoonan euron panostukset. Ovatko nämä juurikin niitä, joita nyt erityisesti halutaan budjetin lisäosalla olla viemässä eteenpäin? Siinä mielessä tässä väistämättä tulee mieleen, että täällä on sen tyyppisiä vähän niin kuin karkkeja sulle—mulle-periaatteella, että yhden hallituspuolueen toiveita on tällä toteutettu ja toisen hallituspuolueen toiveita on tällä toisella lisäyksellä toteutettu. Valitettavasti ei voi välttyä tältä ajatukselta.

No, kuuntelin valtiovarainministerin selitystä siitä, miten tämä elpymisrahasto nyt on tarkoitus huomioida tulevaisuusinvestointien toisen vaiheen rahoituksen kanssa yhteen nivottavaksi. Tuolla maakunnissa on tietysti kovasti odotuksia siitä, millä tavalla näitä asioita lähdettäisiin niin biotalouden kuin digitalisaation kautta edistämään, ja olen kyllä kovasti ihmetellyt sitä, mikähän aikataulutus tässä asiassa meinaa olla, jos meillä on tarkoitus tämä selonteko täällä eduskunnassa käsitellä vielä ennen [Puhemies koputtaa] vuodenvaihdetta ja saada se myöskin eteenpäin täältä. Elikkä tähän vielä toivoisin, että ministeri, kun on paikalla, pystyisi valaisemaan, miten tämä prosessi [Puhemies huomauttaa ajasta] on oikein tarkoitus viedä eteenpäin.

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

14.46 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsitlemme täällä neljättä lisätalousarvio-budjettia, joka tosiaan on melkein miljardin kokoluokkaa. Siinä on kohteita, jotka ovat ymmärrettäviä liittyen koronan aiheuttamiin kuluihin, mutta siellä on myöskin kohteita, jotka eivät ole niin sanottuja kiireelliseksi katsottavia tai velkarahalla rahoitettavia asioita. Sen takia on hieman hämmäntävää, kun tässä tuodaan lisätalousarvioesityksessä kohteita, jotka nähdään, että ovat välttämättömiä, ja samaan aikaan jätetään antamatta rahoitusta sellaisille kohteille, jotka olisivat erittäin kiireellisesti hoidettavia.

Täällä puhutaan tulevaisuusinvestoinneista, ja haluaisin tähän kohtaan nyt muutaman sanan sanoa tulevaisuudesta. Meillä on merkittävät jonot lasten ja nuorten psykiatriaan. Sinne on erittäin vaikea päästä hoitoon, mielenterveyspalveluihin, myös aikuisten mielenterveyspalveluihin. Koronatilanne on aiheuttanut tilanteen vielä hankalammaksi, ja moni ihminen on tällä hetkellä kriisissä. Yrityksiä menee kumoon, korona aiheuttaa mielenterveysongelmia, mutta siitä huolimatta hallitus ei näe välttämättömänä mielenterveyspalveluihin panostamista. Tämä, jos mikä, olisi ollut se kohta, missä hallitus olisi voinut korjata tekemänsä virheen siitä, ettei antanut riittävästi rahaa mielenterveyspalveluihin.

Terapiatakuun toteuttaminen vaatisi 35 miljoonaa euroa — 35 miljoonaa euroa, kun tässä otetaan lainalla melkein miljardi euroa. 35 miljoonaa, mutta sitä ei riittänyt meidän mielenterveyspotilaille, lapsille ja nuorille. Tulevaisuusinvestoinneista on turha puhua, jos ei olla valmiita satsaamaan myöskin ihmisten hyvinvointiin ja antamaan edellytyksiä, että he voivat opiskella ja kouluttautua.

Toinen asia: hoitojonot. Meillä on ihmisiä laittomassa tilanteessa hoitajajonoissa. Tulevaisuusinvestointi olisi sitä, että nämä hoitojonot laitettaisiin nyt kuntoon ja ihmiset pääsisivät hoitoon. Siellä on odottamassa merkittäviä asioita, ihmisiä kuolee tällä hetkellä sinne jonoon. Mutta hallitus ei nähnyt tarpeellisenä tässäkin lisätalousarviossa antaa lisärahoitusta ihmisten palveluihin. [Aki Lindén: Ne on siellä varsinaisessa budjetissa, tämä on täydentävä! — Ben Zyskowitz: Entä terapiatakuu?]

14.49 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Tähän terapiatakuukeskusteluun haluan jälleen heti aluksi sanoa sen muistutuksen, itsekin psykoterapiakoulutuksen käyneenä ja mielenterveystyötä tehneenä, että ne ongelmat eivät ole ihmisille muodostuneet tämän hallituskauden aikana. Ihmisten pahoinvointi on kerääntynyt monien vuosien aikana. Tämä on pitkstä aikaa hallitus, joka puhuu mielenterveydestä, joka puhuu siitä, että ihmisten hyvinvointiin pitää panostaa. [Ben Zyskowitz: Voisiko ne korjata?] Sitä ei kannata tässä salissa unohtaa, ja haluan itse luottaa siihen, että tämä hallitus tulee vielä panostamaan mielenterveyteen mittavasti tämän hallituskauden aikana. [Ben Zyskowitz: Hyvä, että puhut, pitäisi tehdä jotain!]

Suomi on nyt yhdessä muun maailman kanssa keskellä valtavaa koronapandemian aiheuttamaa kriisiä. Huoli taloudesta on varmasti yhteinen, ja tasapainoilu tässä epävarmassa, kaikille uudessa tilanteessa on haastavaa. Kun puhutaan paljon velanotosta opposition puolelta tässä salissa, niin harvoin sieltä kuitenkaan kuulee muistutusta siitä, miksi sitä velkaa ollaan nyt jouduttu todella paljon ottamaan. Koronaepidemia ei ole tämän hallituksen aiheuttama temppe, mutta se on vakava paikka, johon hallitus on ripeästi ja oikein toimin mielestäni tarttunut. Näin osoittavat myös kansainväliset vertailut siitä, miten Suomi on tässä tilanteessa pärjännyt. Tämä hallitus on uskaltanut siis toimia läpi kriisin.

Nyt käsittelyssä oleva täydentävä talousarvio — ei lisätalousarvio — pitää sisällään monia tärkeitä kohteita, joihin panostaminen pyrkii turvaamaan nimenomaan sitä, että kaikki

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

tässä maassa pidetään mukana. Tällä täydentävällä esityksellä hallitus esimerkiksi panostaa siihen, että oikeusturva tässä maassa voi toteutua aikaisempaa paremmin: rikosten tekijät saadaan kiinni, ja uhrit saavat tarvitsemansa avun. Nyt me puramme vuosien aikana ruuhkautuneita tuomioistuimia ja parannamme rikosasioiden käsittelyketjujen voimavaroja. Olen työhistoriani aikana nähnyt melko monta kertaa, miten tärkeä merkitys Rikosuhripäivystyksen toiminnalla on. Haluankin kiittää hallitusta panostuksista Rikosuhripäivystyksen toiminnan turvaamiseen.

Monet yrittäjät ovat olleet kuluneen vuoden aikana ja ovat edelleen valtaviin haasteiden keskellä. On tärkeää, että yrittäjän oikeutta työttömyysturvaan ja suojaosan korottamiseen liittyviä toimia jatketaan toistaiseksi. Viimeistään tämä kriisi on osoittanut sen, miten eriarvoisessa asemassa ja miten suuressa köyhyysriskissä erityisesti pienet ja keskisuuret yrittäjät tässä maassa ovat. Yrittäjän sosiaaliturvaan täytyy panostaa tästä eteenpäin.

Tässä täydentävässä talousarvioesityksessä panostetaan myös pienille ja keskisuurille yrittäjille suunnattuun maksuttomaan apuun, jolla yrityksiä pyritään auttamaan talous- ja maksuvaikeuksien yli. Jokaisen yrittäjän tälle maalle antama panostus on arvokas, ja meidän tuleekin pitää huolta siitä, etteivät yrittäjyyden riskit ole kenellekään kohtuuttomia.

Ja kyllä: Suomi tarvitsee työtä, ja Suomi tarvitsee tälle työlle tekijöitä. Meidän tulee kuitenkin onnistua luomaan sellaista työelämää, jossa jokaisella on hyvä olla. Meidän on onnistuttava vähentämään ennaaikaista eläköitymistä ja työpoissaoloja. Nyt ehdotettava lisäys työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämiseen onkin mielestäni erittäin tärkeää. Toimintatapojen tarkastelu ja uudistaminen työpaikoilla mahdollistaa niiden keinojen löytämisen, joilla työelämässä viihtymistä voidaan lisätä. Työnteon hinnan ei pitäisi koskaan olla yksilölle omasta hyvinvoinnistaan luopuminen. Myös panostukset jatkuvan oppimisen vahvistamiseen, etenkin lyhyiden nopeavaikutteisten koulutusten lisäämiseen työikäisille, ovat tärkeitä, ja on hienoa, että hallitus nyt tähän panostaa.

Arvoisa puhemies! Tämä käsillä oleva pandemia ei saa jättää varjoa yhdenkään lapsen lapsuuteen eikä rikkoa yhdenkään nuoren nuoruutta ja mahdollisuuksia tavoitella unelmiaan. On tärkeää, että nyt laitetaan liikkeelle myös tämän vaikean taloustilanteen keskellä mittavia panostuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin ja heidän tulevaisuutensa. Nyt lisätään muun muassa rahoitusta niiden perheiden palveluihin, jotka käyttävät raskausaikana päihteitä. Näin me pyrimme turvaamaan lapsen oikeutta syntyä terveenä ja vanhemman oikeutta saada oikea-aikaisesti apua päihdeongelmaan. Lisäksi jo käynnissä olevaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan lisätään rahoitusta ja etsivää nuorisotyötä laajennetaan, kuten olemme tässä salissa tänään jo kuulleet.

Perusopetuksen laatuun ja tasa-arvo-ohjelman toteutukseen panostaminen sekä esimerkiksi aamu- ja iltaopetuksen lisääminen ovat myös tärkeitä. Samalla nyt panostetaan ammatilliseen ja lukiokoulutukseen. Erityisen iloinen olin itse ammatillisen koulutuksen henkilöstön palkkaamiseen kohdennettavista panostuksista. Jokainen nuori ansaitsee tulla opinnoissaan kohdatuksi ja saada laadukasta opetusta, ja jokainen ammattilainen ansaitsee mahdollisuuden tehdä työtään riittävin resurssein.

Aivan lopuksi haluan vielä kiittää hallitusta mittavista lisäyksistä myös luonnonsuojelun rahoitukseen, sillä pitämällä huolta luonnosta ja ympäristöstä me pidämme aina huolta tulevaisuudesta.

14.54 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Vain viikko sitten tässä salissa keskusteltiin tämän vuoden seitsemännen lisätalousarvion täydennyksestä, ja nyt käsissämme on jo ensi

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

vuoden talousarvion täydennys. Näemme tällä vaalikaudella varmasti vielä esityksen täydennyksiä ja tarkistuksia suuren määrän.

Viikko sitten puhuin siitä, miten budjettipurkissa olevien isojen, tärkeiden menokivien välit sullotaan täyteen menosoraa ja menohiekkaa, toisarvoisia asioita. Tämä ensi vuoden talousarviesityksen täydennys on karmaiseva esimerkki yli miljardin euron nuppikuormasta, jossa on pari kiveä ja loput soraa ja hiekkaa — eli loputon lista menokohteita kymppitonneista muutamaan kymmeneen miljoonaan. Hallituspuolueissa ja toimialoilla on huomattu, että lainapiikki on auki tavalla, joka ei toistu enää koskaan, ainakaan toivottavasti ei. Lisärahaa saa lähes mihin tahansa, koska esimerkiksi korona, työttömyys tai tietoturva. Suomi on paniikkiohjauksessa.

Suurille, jäykille tai tuottavuudeltaan heikoille rakenteille on tyypillistä, että kriisissä tai murroskohdassa niiden toimituskyvyn ylläpito, kasvattamisesta puhumattakaan, vaatii suhteettoman paljon lisää resursseja. Ketterät osat julkista hallintoa — joita niitäkin on — porskuttavat menemään, ja jäykät vastaavat lisätehovaatimuksiin lisärahavaatimuksilla. Saadaanko näillä lisäresursseilla sitä, mitä tarvitaan, silloin kun sitä tarvitaan? Siihen täällä salissa ei ehditä nyt eikä myöhemminkään reagoida, koska jatkossakin pohdimme loputonta lisätarpeiden määrää.

Arvoisa puhemies! Totta kai suuri osa tämän ja ensi vuoden lisärahoista menee välttämättömiin, koronan suoraan tai epäsuorasti aiheuttamiin lisämenoihin. Mutta huomattava määrä menee myös sellaisten menorakenteiden luontiin, ylläpitoon ja kasvattamiseen, joiden pois laihduttaminen tulevina vuosina tulee olemaan työn ja tuskan takana. Meillä on edessä ennennäkemätön ja välttämätön laihdutuskuuri.

Nostan esimerkin vuoksi esille tästä täydennyksestä mutta myös yleisemmin julkisen talouden kehityksestä pari huolestuttavaa kehityssuuntaa:

Ensinnä: Julkisen hallinnon tuottavuuskehitys — missä sitä on — näyttää valuvan palkkoihin eikä kokonaismenojen laskuun. Kovapalkkaisten lukumäärä ja palkat nousevat, pienipalkkaisille jää julkisessakin taloudessa luu kouraan. Miesten ja naisten palkkaerot ovat hävettävät.

Toiseksi: Julkisen hallinnon it-menoissa yleensä ja niiden lisärahoitustarpeissa nyt poikkeusaikana on jotain pahasti vialla. Aina kun vähänkin kosketaan julkisen hallinnon it-järjestelmiin, miljoonat vain vilistävät. Jokaisen, joka osaa hahmottaa miljoonan, pitäisi olla kauhuissaan it-hankkeista. Joidenkin laariin sataa ja rankasti. It on valtion palvelutuotannon kriittinen menestystekijä, mutta ei sitä voi näin johtaa ja kehittää.

Arvoisa puhemies! Löysän rahan jakaminen tärkeiden menokohteiden siivellä tulee kostaumaan katkerasti tulevina vuosina. Vastuullisella, Suomen etua ajavalla hallituksella — sitten kun sellainen toivottavasti mahdollisimman pian saadaan — tulee olemaan tarpeettoman kova urakka edessään nyt tapahtuvan rahan kylvämisen vuoksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ehdimme ottaa vielä yhden puheenvuoron ja sitten ministerin vastauksen.

14.59 Mikko Ollikainen r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Vi har ett kompletterat budgetförslag här med massor med framtidsinvesteringar och en hel del diskussion har förts om bredden i det. Det handlar om många olika delar.

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

Tässä tosiaan on kyse tämän talousarvion täydentämisestä. Finavian pääomittaminen on ehkä se kaikkein suurin tässä, ja se tulee ihan tarpeeseen.

Itse näen kyllä myös tuossa liikennepuolella tärkeitä asioita: just maakuntien tuki, maakuntakenttien tuki on todella tärkeä, ja toki myös kävely- ja pyöräteille on kysyntää kunnissa. Tiedän sen, olen siellä ollut töissä.

Sitten puhuttiin näistä mielenterveyspuolen asioista ja työllisyydestä. Tässä on paljon sellaisia osatekijöitä, jotka tukevat tätä, esimerkiksi lasten ja perheiden palveluiden ohjelman kehittäminen, ja sitten päihderiippuvaisten vanhempien tukeen kohdennetaan rahaa, mikä on todella hyvä asia.

Det är väldigt fina saker i den här kompletterande budgeten. Jag tänkte mest prata om utbildningssidan, där det finns medel för eftis- och morris-verksamheten, för yrkesutbildningen 80 miljoner för lärarresurser, sedan gymnasieutbildningen, Skolan i rörelse — vilket är ytterst viktigt — och förstås den uppsökande ungdomsverksamheten för att motarbeta marginalisering. Men det allra viktigaste, som jag ser det här, med tanke på arbetskraften, gäller trots allt det här kontinuerliga lärandet. 40 miljoner satsas på kontinuerligt lärande som punktutbildningar till speciellt den äldre befolkningen för att komma in på nya arbetsspår om man är permitterad eller blivit arbetslös. Det här är en möjlighet till det, och det tycker jag är en väldigt bra sak.

Elikkä tämä jatkuva oppiminen ja määrärahat siihen — näen, että se on todella tärkeä ja työllisyyden kannalta hyvä tulevaisuusinvestointi, koska tiedetään, että myös työelämä muuttuu, ja just tällaiset täsmäkoulutukset ovat todella tärkeitä. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten ministeri Vanhanen, 3 minuuttia.

15.01 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Saattaa olla, että olisi ollut hyvä, jos olisimme voineet nämä tulevaisuusinvestoinnit määritellä ikään kuin yhtenä listana ja kertoa, että ne rahoitetaan omaisuustuloina ja ne ovat kertaluontoisia. Silloin olisivat jääneet pois ne puheet siitä, että nyt velalla luodaan pysyviä menoja, joita aikanaan sitten joudutaan karsimaan pois. Ne ovat kertaluontoisia menoja omaisuustuloilla. Ne ovat nyt tässä täydentävässä esityksessä syystä, jonka kuvasin tuossa edellisessä puheenvuorosani.

Hoitojonoihin ja hoitotakuuseen satsataan, aivan niin kuin täällä välihuudossa edustaja Lindén totesi, varsinaisessa budjettiesityksessä, ja me olemme myös varautuneet siihen, että elpymisvälineessä olevassa kansallisen kasvun ohjelmassa hoitotakuun kehittämisellä on keskeinen rooli.

Edustaja Essayah kyseli jo toiseen kertaan tästä elpymispaketin ja maakuntien toiveiden välisestä suhteesta. Nyt hallitus on antamassa selonteon elpymisvälineestä, sen käytöstä, eduskunnalle. Se tulee sisältämään tavoitteita, kriteereitä järjestelmään, jolla elpymisvälinettä käytetään Suomessa. Se ei tule sisältämään vielä esityksiä siitä, mihin rahaa käytetään. Sitä rahaa ei vielä ole olemassa. Ratifiointiprosessi on vasta alkamassa eri maissa. Mutta hallituksessa on kuitenkin arvioitu, että vaikkemme tiedä, koska väline tulee käyttöön, niin jotta se elpymisen tehon ja oikean ajoituksen kannalta olisi optimaalinen, on hyvä valmistautua siihen kunnolla, ja Suomessa eduskunta saa mahdollisuuden vaikuttaa

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

siihen isoon perusajattelutapaan, jolla sitä rahaa tullaan käyttämään. Sitä ei tulla jakamaan maakunnittain, vaan päätökset ovat valtakunnallisia eri tarkoituksissa. Meidän lainsäädäntömme pohjalta on sitten eri tahot, jotka eri tarkoituksiin lopulliset rahoituspäätökset tekevät sen jälkeen, kun ne ovat budjettiprosessin kautta tulleet. Siitä ei tulla tekemään semmoista yhtä isoa pakettia, joka kerralla päätetään eduskunnassa, vaan se elpymisvälineen käyttö ajoittuu käyttäjaksolle, ja asteittain rahaa laitetaan liikkeelle.

Förste vice talman Antti Rinne: Tack. — Behandlingen av ärendet och debatten avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 15.04.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 18.27.

Förste vice talman Antti Rinne: Nu fortsätter behandlingen av ärende 3 som avbröts tidigare under detta plenum.

18.27 Merja Mäkilä-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tässä talousarvioesitystä täydentävässä esityksessä on punaisena lankana koronaviruksesta selviytyminen sekä kestävä kehityksen toimenpiteiden jatkaminen ja siten koronan jälkeisen tulevaisuuden tekeminen. Nyt yhteiskunnassa tarvitaan panostamista molempiin.

Puhumme siis talousarvion täydentävästä esityksestä, ja se oli monessa aiemmassa puheenvuorossa tuntunut unohtuneen, eli emme puhu nyt varsinaisesta talousarviosta vaan sen täydennyksestä.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten auttaminen koronaepidemian yli mahdollisimman vähin vaurioiden on tärkeä tulevaisuusteko. Keväällä tehtiin virheitäkin, joiden takia osa lapsista putosi normaalilta oppimiskoululta ja riski syrjäytymiseen kasvoi. Kunnille on nyt onneksi ohjattu rahaa tilanteen korjaamiseen jo aiemmin, ja tässä esityksessä perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan ehdotetaan 8 miljoonaa euroa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaustuntien lisäämiseen 2 miljoonaa euroa.

Lapsiperheitä auttaa myös lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan ehdotettu 16 miljoonan euron lisäys. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa kehitetään muun muassa perhekeskuksia, varhaista tukea arjessa, lasten ja nuorten matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluita sekä lastensuojelua, ja juuri näitä toimenpiteitä tarvitaan nyt.

Kevään aikana lisääntyivät eri kouluasteilla myös luvatta koulusta poissaolot, eikä kaikkia lapsia ja nuoria tavoiteta edelleenkaan. Siksi on tärkeää, että etsivän nuorisotyön laajentamiseen ehdotetaan 4,5 miljoonaa euroa.

Nyt paikataan myös edellisen hallituksen tekemiä erittäin vahingollisia leikkauksia ammatillisen koulutuksen resursseihin. Ammatillisen koulutuksen opettajien, ohjaajien ja opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen sekä tuntiopettajien opetusmäärän lisäämiseen ehdotetaan 80 miljoonaa euroa lisää. Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaan ehdotetaan 5 miljoonaa euroa lisää.

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

Puhemies! Työelämä on muutoksessa koronasta johtuen ja myös ilman sitä, ja muutoksesta selvittää koulutuksen avulla. Siksi jatkuvan oppimisen vahvistamiseen ehdotettu 40 miljoonan euron lisäys on tarpeellinen, ja se on kyllä tärkeä työllisyystoimi.

Osatyökykyisten työkykyohjelman toteuttamiseen tulee myöskin lisärahoitusta.

Työllisyyden haasteista huolimatta meillä on työelämässä paljon myös työhyvinvoinnin ongelmia ja uupumisesta johtuvia sairauslomia ja ennenaikaisia eläkkeelle jäämisiä. Tähän meillä ei yhteiskuntana ole varaa, ja siksi työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelmaan ehdotettu lisärahoitus on erittäin tarpeellinen. Tätä asiaa palvelee myös Toimiva kuntoutus sosiaali- ja terveydenhuollossa -hankkeelle ehdotettu 4 miljoonan euron lisämääräraha.

Puhemies! Koronaepidemiasta huolimatta meidän on pidettävä huolta myös kestävästä kehityksen etenemisestä. Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen ehdotetaan lisää 40 miljoonaa euroa, joka kohdentuu äkillisiin rakennemuutoksiin varautumiseen, alueellisiin innovaatioihin ja kokeiluihin, aluekehitysrahoitukseen sekä KEINO-osaamiskeskuksen ja sopimusperusteisen yhteistyön rahoitukseen.

Olen täällä salissa pariinkin otteeseen tämän syksyn aikana kysynyt KEINO-osaamiskeskuksen rahoituksen jatkosta ja iloitsen nyt, että se on tässä esityksessä huomioitu. KEINO-osaamiskeskuksen rahoitus oli katkolla, ja ilman tätä määrärahaa tämän tärkeän työn jatkaminen olisi ollut uhattuna.

KEINO-osaamiskeskus kehittää eri tahoilla toimivien hankintayksiköiden osaamista ja tarjoaa neuvontaa kestäviin ja innovatiivisiin hankintoihin. Muun muassa tarkastusvaliokunnassa on tullut esille kuntien halukkuus parantaa hankintaosaamistaan kestävä kehitystä tukevien hankintojen tekemiseen, ja KEINO-osaamiskeskus on ollut kunnille ja muillekin hankintayksiköille suuri apu tässä työssä. Nyt tätä tärkeää työtä on mahdollista jatkaa.

Puhemies! Tulevaisuuden kannalta myös lisäpanostukset kehitysyhteistyöhön ovat tarpeen. Koronaviruspandemia on aiheuttanut kehittyvissä maissa mittavan taloudellisen ja sosiaalisen kriisin. Arvioidaan, että äärimmäisessä köyhyydessä elävien joukko kasvaa kriisin myötä jopa 150 miljoonalla ihmisellä. Kestävä kehityksen saavuttaminen karkaa yhä kauemmaksi ja yhteiskuntien vakaus vaarantuu, ja tämä on myös globaali turvallisuushäiriö. Kansainvälisen yhteisön tukea tarvitaan enemmän kuin koskaan, jotta kehittyvät maat selviävät pahimman yli. Kehitysyhteistyön avulla voidaan vähentää myös olosuhteiden pakosta johtuvaa maastamuuttoa, ja se on meille tärkeä tavoite.

Kehitysyhteistyöhön ehdotetaan 50 miljoonaa euroa lisää, ja määräraha kohdennetaan muun muassa kehitysmaiden sopeutumiseen ilmastonmuutokseen. Erityisen vaikuttava toimi kehitysyhteistyössä on tyttöjen kouluttaminen. — Kiitos.

18.33 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa monen tärkeän asian edistäminen on kirjattu kertaluontoisiin tulevaisuusinvestointeihin eli niin sanotun kakkoskorin rahoihin. Osaa tulevaisuusinvestoinneista voidaan tässä koronakriisitilanteessa edistää elpymispaketin kautta. Se sopiikin tulevaisuusinvestointien luonteeseen.

Tällä täydentävällä talousarviolla vauhditetaan 350 miljoonalla eurolla niitä tulevaisuusinvestointeja, jotka eivät elvytyspakettiin ole sopineet. Nämä ovat satsauksia niin ihmisten hyvinvointiin, osaamisen kehittämiseen ja työllisyyteen kuin ilmastotoimiin ja luonnonsuojeluun. Osaamisen kehittäminen ja ihmisistä huolehtiminen on erityisen tärkeää nyt, kun maailma muuttuu vauhdilla. Korona on tuonut epävarmuutta ihmisten elämään, ja

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

uudelleenhoulluttautumisén tarve on suuri. Siksi tuemme muun muassa jatkuvaá oppimista 40 miljoonalla eurolla.

Tällä esityksellä hallitus jatkaa myös koronan haittavaikutusten lieventämistä. Korona-tilanne on etenkin Uudellamaalla ja pääkaupunkiseudulla pahentunut nyt todella vakavaksi. Se tarkoittaa, että valtion tukea niille ihmisille ja aloille, joihin koronarajoitukset iskevät erityisesti, tullaan tarvitsemaan jatkossakin.

Epävarmuuden aikana on tärkeää tukea ihmisten toimeentuloa ja madaltaa kynnyksiä työhön tarttumiseen. Jatkammekin 56 miljoonalla eurolla tärkeitä työttömyysturvan muutoksia, joilla on otettu askeleita kohti perustuloa: Lomautetuille mahdollistetaan opiskelu työttömyysturvan turvin koko ensi vuodeksi. Työmarkkinatuen suojaosan korotusta jatketaan niin, että työmarkkinatukea saava voi tienata 500 euroa kuukaudessa menettämättä tukea. Myös yrittäjien oikeutta työmarkkinatukeen pidennetään ensi vuoden loppuun saakka. Näin luodaan turvaa ja tehdään työn vastaanottamisesta kannattavaa sekä tuetaan uudelleenhoulluttautumista tänä epävarmuuden aikana.

Arvoisa puhemies! Tämä täydentävä esitys sisältää myös noin 20 miljoonaa euroa luonnonsuojeluun sekä noin 25 miljoonaa euroa kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Paremmat pyörätiet edistävät kestäväää liikkumista. Korona on lisännyt pyöräilyn suosiota. Turvallisilla ja sujuvilla pyöräteillä varmistamme, että tämä terveyttä edistävä trendi jatkuu. On tärkeää, että rahaa ohjataan myös kunnille, jotka pyöräteitä paljon rakentavat ja joissa on suuri pyöräilynedistämispotentiaali. Näin varmistamme, että pyörätiehankkeet eivät kariudu taloushaasteiden kanssa painivien kuntien ja kaupunkien investointilistoilta.

Luonnonsuojelurahoille on kysyntää, kun vahvistamme luonnon monimuotoisuutta ja parannamme retkeilyrakenteita. Viime viikolla luonnonystäviä ilahdutti tieto, että olemme saamassa ympäristöministeri Krista Mikkosen johdolla kaksi uutta kansallispuistoa, Salalan ja Evon kansallispuistot. Uusmaalaisena toivon luonnonsuojelua, luontoretkeilyä ja matkailua vahvistavia satsauksia myös Porkkalaan, joka jäi vielä odottamaan kansallispuistostatusta.

Arvoisa puhemies! Hallitus kantaa huolta heikoimmista kriisin keskellä. Osoitamme vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäisemiseen 750 000 euron lisämäärärahan. Koronakriisi on koetellut monia pienituloisia, ja on tärkeää, ettei kukaan menetä asuntoaan koronan takia. Asunto on ihmisoikeus.

Naisiin kohdistuva väkivalta on lisääntynyt ja lastensuojeluongelmat jääneet piiloon eristäytymisen ja sosiaalisten kontaktien välttelyn vuoksi. Siksi on tärkeää, että naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan auttavalle puhelimelle, Nollalinjalle, korvataan koronan aiheuttamia menoja 75 000 eurolla. Rikosuhripäivystyksen toiminnan turvaamiseen ehdotetaan 570 000 euroa ja lastensuojeluyksiköiden toimitilojen kehittämiseen 730 000 euroa. Kaikki äärimmäisen tärkeitä lisäyksiä.

Ja, puhemies, tällä täydentävällä talousarviolla Suomi kantaa myös globaalia vastuuta. Kehitysyhteistyöhön osoitetaan 50 miljoonaa, ja tällä rahalla edistämme ihmisoikeuksien toteutumista esimerkiksi parantamalla tyttöjen ja naisten oikeuksia ja ilmastonmuutokseen sopeutumista kehittyvissä maissa. Äärimmäinen köyhyys lisääntyy ensimmäistä kertaa yli 20 vuoteen, ja se uhkaa jopa 150:tä miljoonaa ihmistä ympäri maailman. Suomi on sitoutunut parantamaan vähiten kehittyneissä maissa elävien ja haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten elämää. Tätä vastuuta hallitus kantaa myös vaikeina aikoina.

Lopuksi totean ilolla, että Lappeenranta on valittu Euroopan vihreimmäksi kaupungiksi, ja tätä tärkeää saavutusta tuemme reilulla 200 000 eurolla. Lappeenrannan kaupungin ja

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

kumppaneiden työ osoittaa, mikä potentiaali kaupungeissa on kestävä kehityksen ja ilmastotyön vauhdittajana. Valtion pienin porkkanoin saamme suuria muutoksia aikaan ja kasvatamme myös Suomen ilmastokädenjälkeä maailmalla.

18.38 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Talousarvion täydennys 2021 tuossa päivällä oppositiossa hiukan ihmetystä herätti, ja kovasti arvosteltiin hallitusta jopa vastuutomuudesta. Arvostelu kyllä ihmetyttää, kun tiedämme, miten hyvin olemme niin talouden kuin terveydenkin osalta suhteellisesti pärjänneet kriisin hoidossa monillakin vertailuilla. Talousarvion täydennyksellä edistetään edelleen kriisin yli pääsemistä sekä jalkautetaan toisen vaiheen tulevaisuusinvestoinnit liikkeelle, tuetaan yritysten selviytymistä koronan vaikutuksista ja tuetaan kuntien, suomalaisten arkea ja myös hallituksen kasvutavoitteita tulevaisuusinvestointien kautta yli kriisiajan. Täydennyksen kokonaisvaikutukset valtiontalouteen ovat vajaa miljardi.

Erityisen iloinen olen tässä täydennyksessä, että se on osa hallituksen tulevaisuusinvestointien toista vaihetta ja sen jalkauttamista. Tärkeää on jatkaa, koronasta huolimatta, hallitusohjelman tavoitteita varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja osaamisen vahvistamisen osalta. Täydennyksen panostukset — 40 miljoonaa euroa jatkuvaan oppimisen vahvistamiseen, jolla vahvistetaan työikäisten nopeavaikutteista kouluttautumista — sopivat tähän kriisin aikaan aivan loistavasti. Perusopetuksen laatuohjelman jatkaminen sekä iltapäivätoiminnan ohjaustuntien lisärahoitus ovat varhaiskasvatuksen tärkeitä lisäpanostuksia.

Lukiokoulutuksen saavutettavuus ja laatuohjelman jatkorahoitus sekä ammatillisen koulutuksen 80 miljoonan euron lisärahoitus opettajien, ohjaajien ja opetuksen tukihenkilöiden lisäpalkkaukseen on tärkeä osa sitä edellisen hallituksen ammatillisen koulutuksen reformin korjaamista. Etsivän nuorisotyön ja Liikkuva koulu -hankkeen tuki sisältyy myös esitykseen. Tämän hallituksen panostukset koulutukseen ja osaamisen vahvistamiseen tässä suhdannetilanteessa ovat pitkän aikavälin täsmälääkkeitä tulevaisuuden kasvun rakennustyölle.

Itseäni erityisesti lämmittää liikenne- ja viestintäministeriön täydennysosa, jossa nyt sitten Itä- ja Pohjois-Suomen lentoliikennettä pyritään pikkuhiljaa palauttamaan koronasta huolimatta maakuntakentille. Nyt lisätalousarviossa oleva 11,5 miljoonaa mahdollistaa viiden maakuntakentän osalta lentojen kilpailutuksen huhtikuun alusta vuoden 21 loppuun sekä optiomahdollisuuden seuraavalle vuodelle. Lentoliikenteen jatkuminen Joensuussa, Kemissä, Kokkolassa, Kajaanissa ja Jyväskylässä on maakuntien saavutettavuuden, elinkeinoelämän sekä teollisuuden ja matkailun toimintaedellytysten aivan elinehto. Liikenteen puolella myös vt 5, Hurus, sekä Luumäki—Imatra-ratayhteyden 30 miljoonan lisävaltuutus ovat tärkeä osa Karjala-radan nopeuttamista ja peruskorjausta.

Arvoisa puhemies! Talousarvion täydennys on hyvin rakennettu ja perusteltu ja tukee vuoden 2021 talousarvion tavoitteita ja sen rakentamista.

18.43 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut täydentävän talousarvioesityksensä ensi vuoden talousarvioon. Esitys jatkaa nykyisen hallituksen tärkeitä panostuksia muun muassa luonnonsuojeluun, koulutukseen ja kehittyvien maiden ilmastotyöhön. Näiden osalta kyseessä on hallitusohjelmassa sovittujen tulevaisuusinvestointien toteuttaminen.

Toinen osa esitystä on koronan aiheuttaman tilanteen helpottaminen. Tähän kuuluu esimerkiksi pulaan joutuneen Finavian pääomittaminen 350 miljoonalla. Finavian tulevai-

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

suutta pohtiessa on syytä katsoa, missä olisi potentiaalia siirtyä nopeaan junaliikenteeseen, erityisesti noin 3 tunnin matka-ajan päässä Helsingistä. Samoin on tarpeen seurata, kuinka lentoliikenteen palautumisessa Suomi ei häviä kansainvälisiä yhteyksiä muualle Eurooppaan, vaikka lähtötilanteeseen nähden kasvua ei ilmastosyistä tavoiteltaisikaan. Kestävän liikenteen visiointityötä on yhä tarpeen jatkaa.

Täydentävä talousarvioesitys tuo myös apua yrittäjille ja työttömiksi jääneille koronaviruksesta selviytymiseen. Työttömyysturvalainsäädännön väliaikaisia poikkeuksia ehdotetaan joiltain osin jatkettavaksi vielä maaliskuun 2021 loppuun saakka. Yrittäjien työttömyysturva-oikeuden ja työttömyysturvan suojaosan korottamisen jatkamiseen ehdotetaan yhteensä 56,4:ää miljoonaa euroa. On tärkeää, että tuet kohdentuvat niille yrittäjille, joilla elanto on mennyt alta. Tässä tukimuodossa kohdennus ei ole haaste. Muiden yritysten koronatukien osalta on syytä yhä seurata, kuinka niillä onnistutaan työttömyyttä ehkäisemään ja tukemaan niitä, jotka ovat koronan vuoksi menettäneet.

150 miljoonaa kohdennetaan ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen. Lisäresurssilla kasvatetaan lähiopetuksen määrää laadukkaan oppimisen turvaamiseksi. Lukiokoulutuksen laadun kehittämiseksi käynnistetään laatuohjelma, ja tähän tarkoitukseen kohdennetaan 15 miljoonaa. Hämmästelen, kuinka kokoomuksella — jonka ministerin johdolla leikkaukset, joita tässä paikataan, tehtiin — on tässä keskustelussa ja aiemmassa keskustelussa ollut otsaa olla suurin kriitikko rahoituksen jatkuvuuden suhteen. On kuitenkin hyvä tässä kohtaa sitten todeta, että yli puoluerajojen on ymmärrys, että tätä ammatillisen ja toisen asteen koulutuksen rahoitusta on syytä jatkossakin pitää yllä.

Jatkuvaan oppimiseen panostetaan 40 miljoonaa euroa. Rahoitus kohdennetaan erityisesti työikäisen väestön osaamisen kehittämiseen, heikot perustaidot omaavien osaamisen vahvistamiseen sekä ikääntyneiden työllistymisen helpottamiseen ja maahanmuuttajien tukemiseen työllistymisessä. Nämä ovat juuri niitä työllisyystoimia, joita on pitkään peräänkuulutettu.

Koronatoimien kohdistuminen nuoriin niin koulujen kuin harrastusten osalta haastaa nuorten optimismia ja tulevaisuususkoa. On todella tärkeää, että tässä kohtaa etsivä nuorisotyö saa lisää resursseja, joilla apua tarvitsevia nuoria tukee.

Vielä haluan nostaa muutamia luonnonsuojeluun liittyviä kohteita. Yhteensä 19,5 miljoonaa euroa kohdistuu luonnon monimuotoisuuden suojelemiseen. Luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä torjutaan muun muassa kunnostamalla arvokkaita luontotyyppejä, kuten soita, perinnebiotooppeja, lehtoja ja lintukosteikoita. Helmi-ohjelma, jonka kautta ympäristöministeriö suojelee arvokasta luontoamme, saa täydentävän talousarvioesityksen mukaisesti 7 miljoonaa euroa. Tuo määräraha auttaa pääsemään vauhtiin myös haastavien kunnostushankkeiden osalta. Samalla Metsähallitus saa 6 miljoonan euron määrärahalisäyksen. Rahaa ohjataan niin luonnonsuojelualueiden kestävyysalueen kuin virkistyskäytön rakenteiden ja käytäntöjen kehittämiseen. Korona-aikana nämä virkistysalueet ja luonnonsuojelualueet ovat olleet kovalla käytöllä, ja on hyvä, että tästä kalliista, tärkeästä infrastruktuurista pidetään huolta. Luonnonsuojelualueiden hankintaan ohjataan vielä 6,5 miljoonaa euroa lisäystä ensi vuodelle. Ely-keskuksiin on rekrytoitu työvoimaa suojelualueiden toteuttamiseen, ja maanomistajien kasvava kiinnostus on lisännyt suojeltaviksi tarjottavia metsiä ja soita ja siten perustettavien suojelualueiden määrää.

Kiitän hallitusta myös globaalivastuunkannosta ja hallitusohjelman toteuttamisesta kehitysyhteistyörahoituksen osalta.

Punkt i protokollet PR 150/2020 rd

Ja vielä lopuksi muutamia hallituksen ihmisoikeuksia toteuttavaa linjaa kuvaavia kohteita: Esimerkiksi yhdenvertaisuusvaltuutettu saa eurooppalaisen maastapoistamisen valvontaan 200 000. Rikosuhripäivystyksen toimintaa turvataan, ja Rikosuhripäivystyksen resurssi on 570 000 euroa. On hyvä, että myös taloudessa voidaan tehdä ihmisoikeusperustaisia valintoja.

18.49 Joakim Strand r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Vi behandlar alltså regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för nästa år. Här finns det främst framtidsinvesteringar och också en del coronautgifter.

Puhutaan tulevaisuusinvestoinneista ja myös koronaan liittyvistä menoista.

Nettoupplåningen ökar med ungefär 950 miljoner och totalnettoupplåningen för 2021 sammanlagt 11,7 miljarder, vilket innebär att statsskulden vid utgången av 2021 uppskattas uppgå till cirka 138 miljarder.

Elikkä valtionvelan arvioidaan olevan yli 130 miljardia, lähes 140 miljardia euroa vuoden 2021 lopussa. On selvää, että nämä ovat hurjia lukuja, jos miettii ainoastaan puolitoista vuotta takaisinpäin, kun Säätytalolla pohdittiin. Muun muassa omassa Elinvoimainen Suomi -pöydässä puhuttiin muutamista kymmenistä miljoonista, kun oli kyse koko teknologian ja teollisuuden innovaatioekosysteemien kehittämisestä ja muusta.

De här summorna vi pratar om i dag är ju väldigt höga, men vi har inget val nu under coronakrisen annat än att stöda och hålla igång samhället. Så mycket kan man säga om regeringförhandlingarna att jag själv väldigt skarpt gillade det här fenomenbaserade sättet att bygga ett regeringsprogram.

Tuli mieleen hallitusneuvotteluista, että tämä ilmiöpohjainen tapa lähestyä hallitusohjelman rakentamista oli mielestäni erinomainen, ja pääministeri Rinne veti sen prosessin todella hyvin. Siitä jäi hyviä muistoja.

I den här kompletteringen finns en hel del goda satsningar. Jag nämner enbart några, bland annat kring utbildning, kontinuerligt lärande, anställning av lärare, handledare och stödpersonal för yrkesutbildningen, vilket också innebär mera närundervisning för 80 miljoner euro.

Tässä on paljon hyviä panostuksia muun muassa koulutukseen, ja tässä tulivat jo edellisissä puheenvuoroissa esiin nämä maakuntakentät.

Här nämades också stödandet av flygtrafiken till de mindre flygfälten.

Oikeastaan tässä muutama nosto. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet.